

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ, ЩО ЗМІНИЛИСЯ

Зміна клімату, загострення екологічних проблем, виснаження природних ресурсів сприяють підвищенню актуальності поєднання природничих та соціальних наук, відповідності процесів господарської діяльності об'єктивним законам природи, побудові світоглядної наукової конструкції з вивчення системи «природа-суспільство-людина». Необхідність формування нового наукового підходу обумовлена потребою збереження розвитку людини та суспільства у взаємодії з навколишнім природним середовищем, яке допоможе визначити конкретні напрями мінімізації ризиків незворотних змін у живій природі та попередженню глобальної катастрофи.

Висновки С. Подолинського, одного з представників школи, яка розглядає виважений баланс між діяльністю людини та Природи, є актуальними та включають у себе наступні проблематики:

- 1) привласнення людьми біомаси Землі сягнуло близько 40 % продукції фотосинтезу на суші або 25 %, якщо враховувати біомасу океану;
- 2) руйнування озонового шару, що захищає живий світ на Землі від жорсткого космічного опромінення;
- 3) деградація приблизно 35 % земельних ресурсів планети;
- 4) втрата біологічного різноманіття довкілля (від 5 тис. до 150 тис. біологічних видів на рік при загальній кількості від 5 млн до 30 млн видів);
- 5) наростання зміни клімату і глобального потепління.

Питання ефективності органічного сільськогосподарського виробництва відображено у дослідженнях вітчизняних науковців і практиків. Так, С. С. Антонцем, В. М. Писаренком та П. В. Писаренком на базі ПП «Агро-екологія» Полтавської області в тісному зв'язку з наукою з 1979 р. виробляється екологічно чиста продукція рослинництва і тваринництва. Основні результати запровадження органічного землеробства характеризуються:

1. зменшенням часу на обробіток ґрунту в 3 рази, витрат пального – 2-3 рази та мінеральних добрив – у 10 разів;
2. збереженням врожайності на попередньому рівні й щорічним її підвищенням. Спостерігається стійка позитивна динаміка щорічного зростання врожайності зернових культур: озимої пшениці – у 2,2 рази, соняшнику – у 2 рази, цукрового буряку – у 1,5 рази, кукурудзи – у 1,4 рази. Окрім того, врожайність всіх сільськогосподарських культур є вищою, ніж в Україні та Полтавській області;
3. підвищення рентабельності за рахунок зменшення витрат та зростання врожаю. Наприклад, рентабельність ПП

«Агроекологія» становить 36 % порівняно з сусідніми мало-рентабельними, а інколи й збитковими сільгосппідприємствами.

Дослідження в умовах Південного Степу (Миколаївська область) показали, що вирощування озимої пшениці за органічними стандартами дозволяє:

- 1) отримати вищий маржинальний дохід на 91 %, в порівнянні з традиційними системи вирощування;
- 2) 1 грн витрат на вирощування дозволяє отримати 2,1 грн чистого прибутку;
- 3) проект окупається (надходження перевищують витрати) через 177 днів, що менше терміну визрівання озимої пшениці;
- 4) виручка від реалізації 91,7 % врожаю озимої пшениці у 2,1 рази більше за його повну собівартість.

Згідно з наведеними розрахунками, ефективність вирощування озимої пшениці за вимогами традиційного землеробства є меншою на 12,4 %, тоді як строк окупності більше у 1,3 рази. Окрім того, її врожайність повинна бути не менше 1,7 т/га для досягнення беззбиткового рівня. Це підтверджує, що вирощування сільськогосподарських культур (озимої пшениці) за принципами органічного землеробства є ефективним в умовах Південного Степу України.

Також було проведено розрахунки щодо ефективності вирощування сої та озимої пшениці на фураж за органічними стандартами в умовах Запорізької області протягом чотирьох років: сівозміна «соя-оз. пшениця-соя-оз. пшениця». Так, після першого року отримано урожай сої на фураж, який ще не має статусу органічного, але вирощувався за технологіями органічного сільського господарства. Це є необхідним етапом для проходження сертифікації й отримання органічної продукції на третій рік. Ціна на таку

Розрахунок грошових витрат і надходжень з вирощування сої та пшениці озимої на фураж із застосуванням органічних стандартів на 1 га, грн

Статті витрат і надходжень	Значення			
	1 рік – соя	2 рік – озима пшениця	3 рік – соя	4 рік – озима пшениця
1. Повна собівартість виробництва	4579,5	2779,14	3468,7	2779
2. Ціна продукції, за 1 т	7500	4592	14272	6701
3. Виручка від реалізації	15000	13775,1	35679	23455
4. Прибуток	10420	10996	32210	20676
5. Рентабельність, %	227,5	395,7	928,6	744,0

Порівняння сої та кукурудзи станом на початок вересня 2015 р. Запорізька обл. Літо видалось посушливим.

Зліва – із використанням не переробленого курячого посліду, **по центру** – гранульоване органічне добриво, **справа** – з використанням мінеральних добрив по традиційній технології

продукцію відповідатиме традиційній – близько 7500 грн/т. При цьому врожайність на 5 ц/га менша традиційного виробництва внаслідок того, що відсутнє застосування хімічних добрив і родючість ґрунту ще не відновлено.

Після другого року буде отримано урожай озимої пшениці на фураж перехідного періоду, яку можна продавати в Європу за більш високою ціною, ніж на внутрішньому ринку – 180–190 євро/т. При цьому врожайність на 5 ц/га менша традиційного виробництва внаслідок того, що відсутнє застосування хімічних добрив і родючість ґрунту ще не відновлено.

На третій рік технологічна карта вирощування органічної сої на фураж буде здійснюватися з виключенням чизелювання ґрунту та збільшенням врожайності до 25 ц/га. Після третього року буде отримана органічна соя на фураж, яка має зростаючий попит в Швейцарії, і використовується як фураж для органічного тваринництва. Ціна за 1 т органічної сої на фураж складає в середньому 575 євро.

На четвертий рік у результаті застосування органічних методів відновлюється біоценоз, родючість ґрунтів, природні процеси і поступово збільшується врожайність сіль-

ськогосподарських культур, що вирощуються. Сформований достатній мульчувальний шар сприяє зниженню негативного впливу природно-кліматичних умов. В результаті врожайність органічної озимої пшениці на фураж зростає до 40 ц/га, а її експортна ціна складе 270 євро/т.

Прибуток від реалізації продукції, вирощеної за органічними стандартами, навіть вже у першому році дозволяє забезпечити прибутковість з урахуванням витрат на сертифікацію, податки й оренду. Найбільшу прибутковість виробник отримує на третій рік, коли соя на фураж має статус органічної та ціна її більша більш ніж у 2 рази, а прибуток – майже в 3 рази. Відповідно ціна на органічну озиму пшеницю на фураж також зросла на 46 %, що спільно зі зростанням врожайності сприяє зростанню прибутку майже в 2 рази. При цьому рентабельність виробництва має стабільну тенденцію до зростання і не зменшується нижче 220 %, що свідчить про економічну ефективність вирощування сільськогосподарських культур за технологіями органічного землеробства.

Розрахунки показують, що на 4 роки для вирощування органічної сої та пшениці на фураж необхідно витратити 13,6 тис. грн/га, а прибуток складає 74,3 тис. грн/га. Отже, окупність вкладених коштів дорівнює періоду вирощування і реалізації вирощених на фураж сої та пшениці із застосуванням органічних стандартів, що підтверджується також значним перевищенням прибутку над собівартістю: 1-й рік – 2,3 рази; 2-й рік – 4 рази; 3-й рік – 9,3 рази; 4-й рік – 7,4 рази.

Доцільно також відзначити переваги вирощування озимого жита, гірчиці та полби за органічними стандартами в умовах Запорізької області (за умови впровадження на ціліні):

1-й рік – оз. жито (на сидерати);

2-й рік – органічна гірчиця, ціна якої в Європі – 655 євро/т або приблизно 16200 грн/т, тоді як ціна на гірчицю, вирощену за традиційною технологією, на внутрішньому ринку – 10–12 тис. грн/т.

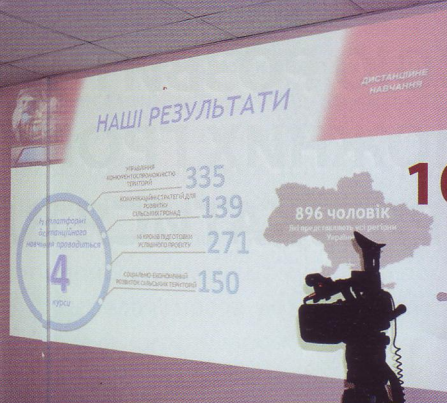
3-й рік – полба зі статусом органічна, ціна якої в Європі – 770 євро/т або приблизно 19 тис. грн/т, а ціна на полбу, вирощену за традиційною технологією, на внутрішньому ринку – від 12 тис. грн/т.

Найбільшими ризиками, пов'язаними з вирощуванням сільськогосподарських культур із застосуванням органічних стандартів, є природно-кліматичні умови, які можна мінімізувати вже через 3 роки шляхом дотримання основних принципів органічного землеробства, керуючись практикою І. Овсинського та М. Курдюмова. Це сприятиме відновленню біоценозу, родючості ґрунтів, природних процесів, дозволить забезпечити рослини необхідною вологою і сприятливим середовищем проживання корисних мікроорганізмів. І, в кінцевому результаті, призведе до поступового збільшення врожайності вирощуваних сільськогосподарських культур.

Чайка Тетяна Олександрівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри землеробства і агрохімії
Полтавської державної аграрної академії

4 ОСНОВОЮ РОЗВИТКУ СПРОМОЖНИХ ГРОМАД МАЄ БУТИ ПРАВО РОЗПОРЯДЖАТИСЯ ВЛАСНОЮ ЗЕМЛЕЮ!

8 ПОЗИЦІЮ ВАССР У ВРУ ПРЕДСТАВЛЯЄ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ **ДАВИДЕНКО В. М.**

10 ЯК ПРИЙМАЮТЬСЯ НА СЛУЖБУ В ОМС ОБРАНИ КЕРІВНИКИ?

14 ⇒ ЩОДО ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАПОВНЕННЯМ ВАКАНТНИХ ПОСАД В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (ЗОКРЕМА ГОЛОВНИХ БУХГАЛТЕРІВ)

15 ⇒ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ТА МІСЬКИХ ГОЛІВ ЗА ЗРИВ МОБІЛІЗАЦІЇ

15 ⇒ ЩОДО ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПОСАДУ НОВООБРАНОГО МІСЬКОГО ГОЛОВИ ОСОБИ, ЯКА ПРОХОДИТЬ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ НА УМОВАХ КОНТРАКТУ

16 ⇒ ЩОДО ГАРАНТІЙ ТРУДОВИХ ПРАВ ВИБОРНИМ ПОСАДОВИМ ОСОБАМ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ПРОХОДЖЕННЯМ НИМИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

17 ⇒ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ ПОСАД КЕРІВНИКІВ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ МІСЬКОЇ РАДИ З МАНДАТОМ ДЕПУТА ТА ЦІЄЇ РАДИ

18 ⇒ ЩОДО ПОДОВЖЕННЯ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У РАЗІ НЕПРОВЕДЕННЯ ЧЕРГОВИХ ВИБОРІВ

19 ⇒ ЩОДО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕПУТАТІВ РАЙОННИХ У МІСТІ РАД У ЗВ'ЯЗКУ З ПРИЙНЯТТЯМ МІСЬКОЮ РАДОЮ РІШЕННЯ ПРО ЇХ НЕУТВОРЕННЯ

20 ⇒ ЩОДО ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ОКРЕМИХ ПІДКОНТРОЛЬНИХ УКРАЇНСЬКІЙ ВЛАДІ ТЕРИТОРІЯХ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ, ВИБОРИ ДЕПУТАТІВ ЯКИХ, А ТАКОЖ ВІДПОВІДНИХ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ ГОЛІВ 25 ЖОВТНЯ 2015 РОКУ НЕ ПРОВІДИЛИСЯ, А ТАКОЖ ПИТАННЯ ПРОДОВЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНАВЧОГО АПАРАТУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

22 ⇒ ЩОДО ПРАВА СІЛЬСЬКИХ ГОЛІВ, ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ СТРОКУ ЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ, НА ОТРИМАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В ПЕРІОД НЕ БІЛЬШЕ 6 МІСЯЦІВ

ЯК РОЗВИВАЄТЬСЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В УКРАЇНІ?

ЩО ПОТРІБНО ЗРОБИТИ В УКРАЇНІ В ЧАСТИНІ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ?

24

26

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ПОСЛУГ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМОМЕ МАЙНО ТА БІЗНЕСУ?

28

ЩО НОВОГО В ЗАКОНОДАВСТВІ?

32

38

ЯКІ ПЕРЕВАГИ ГРАНУЛЬОВАНОГО ОРГАНІЧНОГО ДОБРИВА ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА?

40

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ, ЩО ЗМІНИЛИСЯ

34

ЯК ВИКОНУВАТИ ЗАКОН ПРО ПРОЗОРИСТІСТЬ МЕДІАВЛАСНОСТІ?

43

МОДЕРНІЗАЦІЯ З ЗАСТОСУВАННЯМ ВДЕ

43

ІННОВАЦІЙНІ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІ ЗАХОДИ

44

ГОСПОДАРЮЄМО ТАМ, ДЕ ЖИВЕМО

45

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЮ ПИТНОЮ ВОДОЮ

46

«ОБРІЙ» – ВИЩА ЯКІСТЬ ЗА НИЖЧУ ЦІНУ

47

ВІД ПАРТНЕРСТВА БІЗНЕСУ ТА ВЛАДИ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

48

КООПЕРАТИВ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

50

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ДІТЕЙ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЖУРНАЛ «ВІСНИК СІЛЬСЬКИХ ТА СЕЛИЩНИХ РАД»

Швейцарсько-український проект • Підтримка децентралізації в Україні
DESPRO

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Швейцарська Конфедерація

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

співпраця з
німеччиною
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Автор ідеї, відповідальна за випуск,
головний редактор:

Наталія Ключник

Дизайн та верстка:

Ольга Чумакова

Засновник: **Всеукраїнська асоціація
сільських та селищних рад**

Видавець: **Інформаційна Агенція
«Рідне село»**

Адреса редакції: м. Київ,
вул. Артема, 73,
електронна пошта:
vassr.visnuk@mail.ru

Загальний наклад: 5 тис. примірників.

Періодичність виходу: один раз на місяць.
Матеріали подаються мовою оригіналу.

Повне або часткове передрукування матеріалів, опублікованих у журналі «Вісник сільських та селищних рад», допускається лише з письмового дозволу редакції.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція не завжди поділяє думку авторів та не несе відповідальності за зміст авторських матеріалів на сторінках видання.
За зміст рекламних матеріалів відповідальність несе рекламодавець.